

Aan de gemeenteraad

Datum : 8 oktober 2024
Zaaknummer : 4308902
Contactpersoon : Thor Smits
Telefoonnummer : 026 3773448

Onderwerp: Uitbreiding opvang asielzoekers en Oekraïense ontheemden

Geachte voorzitter en leden,

Graag informeren wij u over ons besluit om in Arnhem ongeveer 230 extra opvangplekken te creëren voor Oekraïense ontheemden en ongeveer 220 voor asielzoekers en statushouders. Deze opvangplekken zijn op de locaties Marga Klompélaan 6 (de voormalige Poli Zuid) en aan de Heijenoordseweg 5 (voormalig gebouw van het instituut Klimmendaal). Tevens verlengen wij het gebruik van de locatie Schuytgraaf (Marasingel 25) voor de opvang van Oekraïense ontheemden met drie jaar tot 1 januari 2028 en verlengen wij het gebruik van het Postillionhotel (Europaweg 25) voor opvang door COA met een jaar tot 1 januari 2026.

Inleiding

In Arnhem worden op dit moment ruim 3000 vluchtelingen opgevangen, waaronder ongeveer 1000 ontheemden uit Oekraïne. Over de hele wereld blijven mensen vluchten voor geweld, oorlog en onderdrukking. In heel Nederland is er een dringende behoefte aan opvangplekken, zowel voor asielzoekers als voor Oekraïense ontheemden. Er bestaat een voortdurende dreiging dat vluchtelingen in Ter Apel buiten moeten slapen. Ook de aanhoudende oorlog in Oekraïne zorgt voor een constante instroom van ontheemden naar Nederland, terwijl de beschikbare opvangcapaciteit niet in gelijke mate toeneemt. De huidige opvangfaciliteiten, ook in Arnhem, zijn overvol.

Opvang Vluchtelingen COA

In april 2024 is de gemeente Arnhem een meerjarige samenwerking aangegaan met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voor minimaal 1700 toekomstbestendige plekken in de permanente reguliere voorraad. Wij hebben u daar in onze [brief van 23 april 2024](#) over geïnformeerd. In de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de gemeente zich blijft inspannen voor aanvullende tijdelijke opvang als dat nodig is. Om hieraan te voldoen worden in het voormalige gebouw van instituut Klimmendaal aan de Heijenoordseweg 5, 220 opvangplekken voor asielzoekers en statushouders gerealiseerd.

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 2

Opvang Oekraïense ontheemden

In Arnhem verblijven ongeveer 750 Oekraïense ontheemden in drie gemeentelijke opvanglocaties aan de Doorwerthlaan in Presikhaaf, de Marasingel in Schuytgraaf en op twee opvangschepen aan de Nieuwe Kade. Ongeveer 240 Oekraïners verblijven op particuliere adressen. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden heeft de gemeente Arnhem een nieuwe taakstelling gekregen. De taakstelling wordt per 1 januari 2025 verhoogd van 749 naar 976 plekken. Dat betekent dat er 227 nieuwe opvangplekken voor Oekraïners moeten komen in Arnhem. Deze plekken worden gerealiseerd in het gebouw van de voormalige Poli Zuid van Rijnstate aan de Marga Klompélaan 6 en in het voormalige gebouw van instituut Klimmendaal aan de Heijenoordseweg 5. Het gebruik van de bestaande opvanglocatie voor Oekraïners aan de Marasingel 25 in Schuytgraaf wordt met drie jaar verlengd.

Locatie Marga Klompélaan 6

Op het adres Marga Klompélaan 6 in Arnhem Zuid wordt de voormalige Poli Zuid getransformeerd tot een opvanglocatie voor 130 Oekraïense ontheemden. Het complex zal bestaan uit kleine woonunits, geschikt voor diverse gezinssamenstellingen, met op de begane grond een ruimte geschikt voor ontmoeting tussen bewoners en omwonenden. Er zijn voldoende parkeerplaatsen beschikbaar. Buiten het pand wordt ruimte ingericht als speelplaats voor kinderen, voor een fietsenstalling en zullen afvalcontainers geplaatst worden. De verbouwwerkzaamheden vinden plaats in Q4 van 2024 en duren tot en met Q2 2025. De ingebruikname is voorzien in Q3 2025.

Met de eigenaar van de locatie Marga Klompélaan 6 wordt een huurovereenkomst gesloten voor een periode van zes jaar, met mogelijkheid deze te verlengen tot tien jaar. Het is helaas op korte termijn niet te verwachten dat de Oekraïners weer naar huis terugkeren, maar mocht dit wel het geval zijn, dan besluit de gemeente voor welke andere doelgroep de huisvesting gebruikt wordt.

Locatie Heijenoordseweg 5

Het voormalig revalidatiecentrum aan de Heijenoordseweg 5 is recentelijk aangekocht door de gemeente in het kader van de herontwikkeling van de gebieden aan de westzijde van de Heijenoordseweg. De gebiedsontwikkeling gaat onverminderd door en de gemeente blijft in contact met de andere grondeigenaren. Deze tijdelijke opvanglocatie staat dat proces niet in de weg. Tot de te ontwikkelen plannen daadwerkelijk uitgevoerd worden, is het gebouw beschikbaar voor gebruik als opvanglocatie. We verwachten dat dit ongeveer vijf jaar zal duren. Het gebouw is opgedeeld in twee grote vleugels en een kleinere middenvleugel. In de ene vleugel komen woonunits voor Oekraïners voor 110 personen, in de andere vleugel worden 220 asielzoekers en statushouders gehuisvest. Een deel van de middenvleugel fungeert als ontmoetingsruimte voor bewoners en omwonenden. De openbare ruimte rondom het gebouw biedt ook kansen voor verbinding en recreatie.

Het gebouw zal worden verhuurd aan COA voor de duur van vijf jaar. Geschikt maken van de gebouwen voor opvang zal gebeuren door COA. De plekken die bestemd zijn voor Oekraïense ontheemden zullen door COA in gebruik worden gegeven aan het Leger des Heils. De verbouwwerkzaamheden vinden plaats in Q4 2024 en Q1 2025. Beoogde ingebruikname is Q1 2025.

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 3

Naast het voormalige revalidatiecentrum is ook een kleiner gebouw iets noordelijker aan de Heijenoordseweg aangekocht van Klimmendaal. Voor dit gebouw wordt nog gezocht naar een geschikte tijdelijke bestemming.

Locatie Marasingel 25

In mei 2023 is de opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden in Schuytgraaf gerealiseerd met drie verplaatsbare gebouwen, bestaande uit 63 woonunits voor 175 bewoners. Deze locatie is aanvankelijk voor minimaal twee jaar gestart ([raadsbrief 1 november 2022](#)). De afgelopen periode hebben wij de locatie ervaren als een geschikte en veilige omgeving voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Op de plek van de huidige opvanglocatie (veld 27) worden later permanente woningen gebouwd. Inmiddels is de planning hiervoor bekend. De woningbouw start op die plek in 2028. Hierdoor kunnen we nu het gebruik van de opvanglocatie voor de Oekraïense vluchtelingen verlengen tot en met 2027.

Het gebruik van de overige al bestaande locaties voor opvang van Oekraïners is recentelijk al verlengd: de locatie aan de Doorwerthlaan in Presikhaaf tot 1 juli 2027 ([raadsbrief 23 april 2024](#)) en de twee opvangschepen aan de Nieuwe Kade tot 31 december 2025 ([raadsbrief 2 juli 2024](#)).

Locatie Europaweg 25

Het Postillionhotel is inmiddels bijna twee jaar in gebruik als opvanglocatie. Op dit moment verblijven er hoofdzakelijk statushouders. De locatie voorziet in een grote behoefte en functioneert goed. Gebleken is bovendien dat de hotelmarkt niet duurzaam ontwricht wordt door het (tijdelijk) inzetten van dit hotel als opvanglocatie.

Het Postillionhotel heeft plannen voor de renovatie en uitbreiding van de hotelkamers en de vergaderfaciliteiten. Het hotel, gemeente en ODRA zijn met elkaar in gesprek over deze plannen. In de toekomst zal het gebied rondom het hotel in toeristisch opzicht ontwikkeld worden. De verlenging staat dat niet in de weg.

Plaatsing Oekraïners en andere vluchtelingen

De nieuwe locaties voor opvang van Oekraïners worden primair gebruikt voor *doorstroming* uit de bestaande Arnhemse locaties. Dit gaat onder andere om:

1. Gezinnen met kinderen die op de schepen verblijven (uit veiligheidsoverweging).
2. Oekraïners die op de wachtlijst staan omdat ze hebben aangegeven te willen verhuizen naar een locatie waar ze kunnen wonen met hun eigen huishouden zonder voorzieningen te delen met anderen en zelf kunnen koken.
3. Oekraïners die opgevangen worden in Arnhemse gastgezinnen. Er zijn na twee en een half jaar oorlog in Oekraïne nog steeds gastgezinnen die een bijzondere inspanning verrichten door hun huis ruimhartig open te stellen voor de opvang van vluchtelingen. Dat kan een zware belasting zijn voor het gastgezin. Zij krijgen met voorrang de mogelijkheid om hun gasten te laten verhuizen naar de gemeentelijke opvang.

De nieuwe *instroom* van nieuwe Oekraïense ontheemden in Arnhem gebeurt voornamelijk op de opvangschepen aan de Nieuwe Kade.

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 4

Plaatsing COA vluchtelingen:

De plaatsing van deze vluchtelingen verloopt via het COA. Dit kunnen alle doelgroepen zijn die landelijk door COA opgevangen worden.

Onderwijs

In Arnhem is er beperkt plek in de taalklassen van het basisonderwijs. In het voorgezet onderwijs is er weinig ruimte in de schakelklassen. Er zal goede afstemming zijn met de betrokken scholen. De capaciteit van de scholen is leidend voor de plaatsing van kinderen in de opvang. Dit geldt voor zowel de Oekraïne opvang als de opvang van COA. Samen met de scholen zal worden onderzocht hoe we de randvoorwaarden kunnen scheppen voor uitbreiding van de capaciteit, zoals voldoende onderwijspersoneel en onderwijsruimte.

Het effect op het onderwijs met de komst van twee nieuwe locaties voor opvang van Oekraïners wordt bepaald door *doorstromers* en *nieuwe instromers*.

Doorstromers:

De meeste kinderen die van de huidige Arnhemse opvanglocaties naar de nieuwe opvanglocaties doorstromen, zijn al geplaatst op scholen in Arnhem, aangezien zij al geruime tijd in Arnhem verblijven. Dat geldt ook voor de kinderen die vanuit gastgezinnen naar de nieuwe locaties kunnen doorstromen. Het is overigens voorstelbaar dat er verzoeken voor overplaatsing zullen komen vanwege bijvoorbeeld reistijd.

Instromers

Instromers zijn Oekraïense ontheemden die elders in Nederland opgevangen zijn of direct uit Oekraïne komen. Het is onbekend hoeveel kinderen daar potentieel bij zullen zijn. Als kinderen korter dan een jaar in Nederland zijn dan zijn ze aangewezen op de taalklassen.

Capaciteit opvang in Arnhem

Na realisatie van de nieuwe locaties (en bij ongewijzigd blijven van de capaciteit op bestande locaties) ziet de capaciteit voor opvang er als volgt uit. De nieuwe locaties zijn cursief weergegeven.

	Locatie	Capaciteit	Doelgroep	Einddatum
1.	Groningensingel	430	asiel	Onbepaalde tijd
2.	Elderhoeve	350	asiel	Onbepaalde tijd
3.	Frombergstraat	20	AMV	Onbepaalde tijd
4.	Velperweg	17	AMV	Onbepaalde tijd
5.	Amsterdamseweg	50	AMV	Onbepaalde tijd
6.	NH Rijnhotel	200	asiel	Augustus 2026
7.	Old Dutch Hotel	45	AMV	Juli 2025
8.	Nieuwe Kade	956	asiel	December 2025

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 5

9.	Postillionhotel	160	asiel	December 2025
10.	Heijenoordseweg	220	nader te bepalen	September 2029
	Totaal COA	2448		

	Locatie Oekraïners	Capaciteit	Einddatum
1.	Nieuwe Kade	374	December 2025
2.	Marasingel (Schuytgraaf)	175	December 2027
3.	Doorwerthlaan (Presikhaaf)	200	Juli 2027
4.	Heijenoordseweg (Klimmendaal)	110	September 2029
5.	Marga Klompélaan (Rijkerswoerd)	130	September 2030
	Totaal Oekraïners	989	

Financiën

Alle kosten voor zowel de opvang van Oekraïners als voor de opvang door COA komen ten laste van het Rijk.

Opvang Oekraïners

Opvang voor Oekraïense ontheemden wordt gedekt uit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Op basis van een normbedrag per gerealiseerde opvangplek krijgt de gemeente een vergoeding voor de dekking van de kosten van opvangplekken. Als de werkelijke totale kosten hoger zijn dan de vergoeding op basis van het normbedrag, dan mag de gemeente de totale werkelijke kosten declareren. Voor 2024 is het normbedrag vastgesteld op € 61 per dag. Voor 2025 zal dit bedrag in november 2024 bekend worden.

Onzekerheid met betrekking tot deze regeling zit in de looptijd. Op dit moment wordt de regeling per jaar verlengd en er is vooralsnog geen duidelijkheid op de lange termijn. Dit financiële risico is opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting.

Voor verblijf in de gemeentelijke opvang wordt op dit moment geen eigen bijdrage gevraagd. Op grond van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne en de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne wordt dit per 1 januari 2025 wel verplicht. Wij zullen dan ook vanaf dat moment een eigen bijdrage in rekening brengen voor het verblijf in de gemeentelijke opvang, bij ontheemden die een inkomen hebben en die naar redelijkheid kunnen bijdragen aan de kosten. Dit zal naar verwachting niet leiden tot een voordeel voor de gemeente omdat het normbedrag voor de vergoeding van de rijksoverheid hierop zal worden aangepast.

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 6

Opvang door COA

Alle kosten voor opvang van vluchtelingen door het COA zijn voor rekening van het COA. Met het COA zijn bovendien bestuurlijke afspraken gemaakt over ruimhartige vergoeding van extra kosten die de gemeente Arnhem maakt om een goede opvang mogelijk te maken ([raadsbrief 23 april 2024](#)).

Marga Klompélaan 6

Voor de locatie Marga Klompélaan 6 zal een huurovereenkomst gesloten worden met de eigenaar van het gebouw voor een periode van zes jaar, met de mogelijkheid deze te verlengen tot tien jaar. Het gebouw zal worden gebruikt voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Het is op korte termijn niet te verwachten, maar als deze opvang niet meer nodig is doordat Oekraïners weer naar huis terugkeren dan besluit de gemeente voor welke andere doelgroep de huisvesting gebruikt wordt. Het Rijk draagt met € 3 miljoen bij aan transitiekosten om het gebouw geschikt te maken voor de opvang. Voorwaarde voor deze bijdrage is dat als opvang binnen de looptijd van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor vluchtelingen uit Oekraïne (RTB) niet meer nodig is voor Oekraïense ontheemden, de opvang beschikbaar gesteld wordt voor asielzoekers.

Heijenoordseweg 5

Het gebouw aan de Heijenoordseweg 5 is in eigendom van de gemeente. De gebouwen zullen worden verhuurd aan COA voor de duur van vijf jaar. Geschikt maken van de gebouwen voor opvang zal gebeuren voor rekening en risico van COA. De plekken die bestemd zijn voor Oekraïense ontheemden zullen door COA in gebruik worden gegeven aan het Leger des Heils.

Marasingel 25

De verlenging van het gebruik van de locatie Schuytgraaf heeft voor de gemeente geen financiële consequenties.

Communicatie

Bewoners van de twee wijken waar de nieuwe opvanglocaties komen zijn per brief geïnformeerd en zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst op 28 oktober (Klimmendaal) en 4 november (Poli Zuid). Ook de bedrijven en instellingen in de directe omgeving zijn geïnformeerd.

Ook de bewoners van de huidige gemeentelijke opvanglocaties ontvangen een brief over de komst van de nieuwe locaties. Het Leger des Heils, dat de opvang voor Oekraïners beheert, staat klaar om vragen te beantwoorden en zal de bewonersavonden gebruiken om informatie te geven aan hun bewoners.

Bovendien ontvangen de gastgezinnen en de Oekraïense ontheemden die bij gastgezinnen verblijven vandaag een brief over de mogelijkheid om zich aan te melden voor gemeentelijke opvang, als de omstandigheden daar aanleiding toe geven. Wij zullen deze uitnodiging minimaal twee keer sturen en ook via andere kanalen zoals de wijkkrant en op sociale media van de wijk hier aandacht voor vragen. Dit zorgt ervoor dat iedereen op de hoogte is van de mogelijkheid om te verhuizen naar een gemeentelijke opvanglocatie in 2025.

Datum: 8 oktober 2024
Zaaknummer: 4308902
Pagina: 7

Voor de verlenging van het gebruik van de opvanglocatie op de Marasingel is al een bewonersavond gehouden op 10 september 2024. Tijdens deze avond bleek dat er vooral zorgen zijn dat de locatie in de toekomst gebruikt zal gaan worden voor de opvang van andere doelgroepen dan Oekraïners. Met het huidige gebruik zijn er echter goede ervaringen.

De betreffende wijken worden verder op de hoogte gehouden via verschillende kanalen, zoals ondernemersverenigingen, wijkplatformen en andere belanghebbenden. Voor vragen kunnen bewoners, ondernemers en belanghebbenden mailen naar nieuwkomers@arnhem.nl of bellen naar 0800-1809.

Tot slot

De gemeente Arnhem blijft zich inzetten om vluchtelingen ruimhartig op te vangen. Bovenop de basisbehoeften en vereisten bij de opvang van vluchtelingen zetten we bovendien in op verbinding, ontmoeting en het kunnen meedoen vanaf dag één. Een recent voorbeeld hiervan is de samenwerking met het sociaal ontwikkelbedrijf Scalabor en re-integratiebureau aanZ. Deze samenwerking heeft als doel om vluchtelingen vanaf de opvanglocaties te begeleiden richting betaald werk. Hiermee verkleinen we de afstand tot de arbeidsmarkt en focussen we ons op persoonlijke begeleiding en maatwerk. Naast begeleiding, zullen er ook informatiebijeenkomsten met partners zoals COA, Werkgeversservicepunt, en het UWV plaatsvinden.

In de [raadsbrief](#) 'Toekomstbestendige opvang vluchtelingen' van 14 november 2023, hebben we u geïnformeerd over de uitbreiding van de Meedoenbalies. Deze uitbreiding heeft als resultaat dat nog meer bewoners van opvanglocaties kunnen deelnemen aan vrijwilligerswerk, de taal kunnen leren en hun sociaal netwerk kunnen uitbreiden. Omdat dit als succesvol wordt ervaren, maken wij de Meedoenbalies ook mogelijk voor Oekraïense ontheemden. Door deze stap brengen we het aanbod voor vrijwilligerswerk dichterbij de doelgroep. Deze uitbreiding en de Meedoenbalie aan de Rijnkade wordt door ons gefinancierd, de overige twee locaties hebben een landelijke dekking.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch